

Toimintakertomus 2019

Karjalohjan Martat ry

Yleistä

Toimintakertomus 2019

Toimintakertomuksen 2019 tapahtumat ovat ilmoitettu siinä muodossa miten ne ilmoitettiin Facebook/ Karjalohjan Martat -kotisivuilla. Ainoastaan yksityisten henkilöiden puhelinnumerot ja osoitteet ovat poistettu, (EU:n tietosuoja-asetus GDPR).

Toteutunut kommentti tapahtumasta on kirjoitettu alle sekä merkitty ranskalaisella viivoilla.

17.1.2019 klo 19.00 **Etiopialainen ilta** Katteluksessa, emäntänä Ritva Lindholm.

- Kaarina Nordström ja Ritva Lindholm olivat valmistaneet etiopialaista ruokaa valmiiksi marttailtaan. Ritva kertoi Marttaliiton Etiopian matkastaan lokakuussa 2018. Mukana oli 17 kiinnostunutta marttaa kuulemassa Etiopian ruoka- ja tapakulttuurista, naisen asemasta ja kehitysyhteistyöstä.

31.1.2019 klo 19.00 **Maailman suurin marttailta**

Vietämme 120 -vuotiaan marttajärjestön juhlavuotta maailman suurimman marttaillan merkeissä.

Juhlavuoden teema kiteytyy tunnuslauseeseen ”Hyvä arki kuuluu kaikille”. Maailman suurinta marttailtaa vietettiin nuorisotalo Katulampussa.

- Maailman suurimmassa marttaillassa oli mukana 18 marttailijaa , jotka katsoivat 120 -juhlavuoden videosityksen, kerrattiin alkavan vuoden teemoja sekä Karjalohjan Marttojen tulevaa toimintakautta, nautittiin juhlaleivonnaisia ja kahvia sekä kuusenkerkkäkuohuviiniä.

3.2. 2019 klo 10 Karjalohjan Kivikirkossa oli pastori Arja Majurin lähtösaaarna, jonka jälkeen oli läksiäiskahvit Lasikirkossa. Glitterimartat esiintyivät Tiernamartta –versiona. Tiernamarttoina toimivat Liisa Mantere, Eija Tenhunen, Nalle Bitter ja Päivi Seger.

14.2.2019 klo 19.00 **Vuosikokous** Kehrässä

- Vuosikokous pidettiin Kehrässä. Sääntömääräisessä vuosikokouksessa valittiin uusi puheenjohtaja. Kaarina Nordströmin jättäessä puheenjohtajuuden, valittiin Jaana Perheentupa puheenjohtajaksi. Vuosikokouksessa oli päättämässä 12 marttaa.

28.2.2019 klo 19.00 Karjalohjan Martat tekevät **käsitöitä på svenska**, Päivi Segerillä. Illan ajatuksena on harrastaa marttailua toisella kotimaisella kielellä. Samalla samaistuen miten haastavaa ja hauskaa on keskustella, jos ei ole yhteistä ’marttakieltä’. Marttajäsenet ottivat mukaansa Martan vuosi/Marthas år –kirjanen. Ni är alla välkomna, olipa äidinkielenne mikä tahansa.

-28.2.2019 var Kalevala-dag, och vi sjöng Martta-polo på karelsk. Handarbetskväll på svenska var på plats 9 Martta-medlemmar.

13.3.2019 17.00 – 20.00 **Ekologinen puhdistus** -kurssi Helsingissä Marttatalolla

- Kurssilla perehdyttiin isoäidin puhdistusnikseihin ja uusiin siivousvinkkeihin, joilla koti puhdistetaan mahdollisimman ympäristöystävällisesti, osallistujat hallituksen jäsenet Satu Brückner ja Anu Rautio

14.3.2019 klo 17.00 **Tutustumisretki käsityöliike Vaudevillan** Keskusaukiolla. Käynti keskusaukion kautta Laurinkadun puolelta. Marttakahvit Marjatta Nikanderilla vierailun jälkeen.

- Lankoja oli ihastelemassa ja ostamassa 23 marttaa. Mahtavat kahvitarjoilut nautimme Marjatalla ja perinteiset naruarpajaiset olivat 3-vuotiaalle Henrikille ikimuistoinen tilanne, kun martta kiipeää pöydälle narujen kanssa.

18.3. – 15.4.2019 Uudenmaan liitto rahoittaa ”**Seniorit tekoälymentoreina**” -hanketta, tavoitteena on mahdollistaa tekoälyn kansalaistaidot kaikkien saataville.

-Kirsti Hyytiäinen osallistuu 18.3.-15.4.2019 järjestettäviin kurssipäiviin. Tekoälyiltoja pidetään Kirstin toimesta syksyllä 2019 sekä tammikuussa 2020.

25.3.2019 klo 16.30-20.30 Ruokamarttojen ketjukoulutus Helsingissä teemalla ”**Yllätysmuna-kananmunaa kaikin tavoin**”.

- Karjalohjan Marttojen emäntä Kaarina Nordström osallistuu koulutukseen.

28.3.2019 klo 19.00 **Marttajärjestön syntymäpäivää** vietettiin Lasikirkolla.

Ilta aloitettiin sytyttämällä kynttilät entisten puheenjohtajien haudalle aikajärjestyksessä: Elli Malmgren, Lahja Kähönen, Hilja Ali-Alha, Lyyli Mattila, Helvi Huovila, Martta-Liisa Ali-Alha, Pirkko Åfelt. Juhlimassa ja muistelemassa marttatoimintaa oli 11 marttaa.

28.3.2019 klo 18.00-20.00 **Uudenmaan Marttojen Lohja-Vihti-Karkkila – alueella toimivat marttayhdistykset kokoontuvat kevään aluetapaamiseen** Näkinmäen tilalla Pusulan Ikkalassa.

- Puheenjohtaja Jaana Perheentupa osallistui aluetapaamiseen Ikkalassa.

30.3.2019 yhdessä Eläkeläisten kanssa Hämeenlinnan teatterissa näytelmä ”**Hiljaiset sillat**”

- Hämeenlinnassa oli retkellä 29 henkilöä, joista 10 oli marttoja.

6.4.2019 klo 9.00-20.00 **Uudenmaan marttojen 90v.juhlavuoden hyvinvointiristeily** Tallinnaan

-Hyvät luennoitsijat **Leena Putkonen** ja **Tara Lange** ilahduttivat runsaslukuista marttayleisöä. Auringosta, lämmöstä ja kauneudesta nautittiin Tallinnan keväässä.

11.4.2019 klo 18.00 **Kirjailijavierailu**, toimittaja **Kaj Kunnas** Karjalohjan kirjastossa.

- "Kohtaaminen" -kirjassa haastateltavien henkilöiden kokemusten kautta mietimme elämän kirjoa sattumien tai valintojemme vuoksi, sekä intuition ja johdatuksen merkityksellisyydestä meille. Syvien alhojen kautta nousu ylös on varmaa, kiitollisuus ja positiivisuus on aina oma valintamme. Kiitos Kaj, oli upea ja voimaannuttava marttailta, jossa oli 30 kuuntelijaa.

13.4.2019 klo 11.00-15.00 **Uudenmaan Mediamartat kouluttautuivat** Susanne Ranta-Kiiskin ja Elina Sydänmaanlakan johdolla Helsingin Saksalaisessa koulussa.

- Puheenjohtaja **Jaana Perheentupa** osallistui koulutukseen.

23.4.2019 klo 16.00 **Pikkukokkikerho** 1-2 -luokkalaisille aloittaa Karjalohjalla, ohjaaja **Taiju Savelainen**.

Muut kerhopäivät 7.5.2019 ja 14.5.2019.

-Kerho täyttyi heti ilmoittautuneista Pikkukokeista. Kerholaiset saivat Pikkukokki keittiössä –kirjan muistoksi.

25.4.2019 klo 14.00 **Tupala ja Kotola**, laulu- ja kahvitteluhetki

Neljä marttaa oli laulattamassa asukkaita maakuntalaulujen ja vanhojen tuttujen iskelmien kera. Yhteensä Kotolassa ja Tupalassa osallistui 14 henkeä.

27.4.2019 klo 9.00 – 16.00 **Marttaliiton juhlavuosikokous** Paasitornissa Helsingissä.

- Puheenjohtaja **Jaana Perheentupa** osallistui juhlavuosikokoukseen Paasitornissa Uudenmaan Marttojen hallituksen jäsenenä.

4.5.2019 klo 9.00 – 17.00 **Uudenmaan martojen vuosikokous** Helsingissä Satakunta –talolla.

- Kokoukseen osallistuivat hallituksen jäsen Satu Brückner ja puheenjohtaja Jaana Perheentupa Satakunta – talon Kiltasalissa. Jaana Perheentupa valittiin Uudenmaan martojen hallitukseen uudelleen kaksivuotiskaudeksi.

9.5.2019 klo 19.00 **Permakulttuuriin tutustumme Iso-orvokkiniityn tilalla** FM, agrologi ja maisemasuunnitteluhortonomi Marja Nuoran ja Ulla-Maija Takkusen johdolla. Permakulttuurin suunnittelufilosofia kattaa puutarhan, arkkitehtuurin, ekologian ja jossa rakennettu ympäristö huomioidaan luontoa kunnioittaen.

- Mielenkiintoinen ilta savitalossa, jossa innostuneita permakulttuurin kuulijoita oli 12 marttaa.

23.5.2019 klo 19.00 **Ekologinen puhdistus -ilta** nuorisotalo Katulampussa. Illan vetävät Anu Rautio ja Satu Bruckner. Illan materiaali lähetettiin martoille sähköpostitse 27.5.2019. - Paikalla 22 oli siivousintoilijaa.

6.6.2019 klo 18.00 **Perennanvaihtoilta** Kehrän pihalla.

- Kasveja tuotiin ja vietiin 24 ihmisen toimesta. Kahvit ja taimienvaihtoraha meni Kylätalo Kehrän toimintaan.

2.7.- 5.7.2019 Karjalohjan Martat muonittavat Karjalohjan veneilijöiden järjestämällä **koululaisten purjehduskurssilla** Karjalohjan veneilijöiden majalla.

- Nalle Bitter muonitti kahtena päivänä, Ritva Lindholm yhden päivän ja Eve Sallinen ja Märta Petrell yhtenä päivänä molemmat, valmistaen kerholaisille mm. kalakiusausta ja keittoja.

26.7.2019 klo 19.00 **Martan päivän saunailta** Karjalohjan veneilijöiden venekerholla.

- 12 saunojaa oli viettämässä leppoisaa perjantai-iltaa Kivilaiturilla.

27.7.2019 klo 9.00 Karjalohjan torilla **Karjalohjan Marttojen torikahvio, arpajaiset ja vanhojen keittokirjojen näyttely** jotka koottiin marttojen kaapeista.

31.7.2019 Kesäretki Naantaliin yhdessä eläkeläisten kanssa.

- Vierailu Kultarannassa, ruokailu vanhassa kaupungissa ja vapaata oleskelua, kunnes illalla linja-autollinen käveli katsomaan Emma-teatteriin kesäkomediaa "Heideken".

2.8.2019 klo 16.00-20.00 **Elonkorjuutori** Karjalohjan torilla. Lohjan alueen ainoa lähiruoka- ja maaseutuelinkeinojen ohjelmallinen kesätapahtuma, teemana 2019 "**Piha ja puutarha**".

- Yli 500 –päisen yleisön vetäneen Elonkorjuutorin lavalla oli ohjelmaa, musiikkia, kilpailuja ym. Illan juonsi Sonja Lumme. Puutarhayrittäjät esittelivät toimintojaan ja palvelujaan torialueella. Hytittömien traktoreiden kokoontumisajot päättyivät torialueelle yleisön tutustuttavaksi. Lapsilla oli leikkimielinen suunnittelukilpailu luoda pienoispuutarha luonnon materiaaleista. Ohjelmassa oli myös tietoisuuksia puutarhaan ja pihaan liittyvistä aiheista, mm. haitallisten vieraslajikasvien leviämisestä paikalla oli kertomassa Lohjan kaupungin ympäristösuunnittelija Jessika Karvinen. Karjalohjan Martat aloittivat aamupäivällä kasviskeiton ja leipien valmistuksen, ja muonittavat Elonkorjuutorin yleisöä ruokateltassa illalla. Päävastuullisena järjestäjänä MTK Karjalohja-Sammatti ja muut paikalliset järjestöt ja seurakunnat.

8.8.2019 klo 16.00 Sammatin Martat kutsuivat **Lohjan alueen martat** viettämään **ulkoilupäivää Johannes Lohilammen museolle**.

-Paikalla oli 45 Lohjan alueen marttaa eri yhdistyksistä tutustumassa Lohilammen museoon. Opastettu kierros museossa maksoi 5 euroa henkilö. Museon pihalla tarjoiltiin kahvit tuliaisina tuotujen leivonnaisten kera. Tapahtumaan osallistui 5 karjalohjalaista marttaa.

17.8.2019 Karjalohjan perinteinen **elokuun konsertti Karjalohjan kirkossa**.

-Karjalohjan Martat olivat päivän muonittamassa esiintyjiä ja orkesteria, sekä pitivät konsertin väliaikakahviota. Pullat poikineen maistuivat konserttyleisölle. Kuulijoita ja soittajia oli paikalla yli 400.

20.8.2019 Lohja-Vihti-Karkkilan alueen martat kokoontuvat yhteiselle **Marttapiknikille** Karkkilan teatterin museo- ja puistoalueelle.

- Karjalohjan ja Sammatin martat menivät omalla linja-autolla Karkkilaan, Virkkalan martat keräsivät kanta-Lohjan alueen yhdistysten jäsenet omaan bussiinsa. Piknik -retken kesto Karkkilassa oli n. klo 18.00-20.30. Tervalammen Martat vetivät tietokilpailun kaikille kiinnostuneille. Paikalla oli mahdollista tutustua museotaloihin. Käytiin myös kesäteatterin alueella ja ympäristössä. Nummelan Martat laulattivat yhteislauluilla marttayleisöä. Illan päätteeksi ihastuttava Karkkilan Ukuleorkesteri esiintyi klo 19.30-20.15. Paikalla oli 80 aluemarttaa marttapiknikillä. <https://www.facebook.com/events/2447567148807759/>

29.8.2019 klo 18.00 Kotiseuturetki

- Karjalohjan seuraintalon pihalta martat ystävineen matkasivat Lönnhammarin, Kärkelän kupariruukin, Nummijärven, Sakkolan ja Mustlahden kylien kautta takaisin keskusta. Historioitsija ja opas Torsti Salonen kertoi mielenkiintoisia tarinoita eri puolilta Karjalohjaa. Hinta oli 20€/henkilö ja 50 –paikkainen bussi oli täynnä tyytyväisiä kuulijoita.

12.9.2019 klo 18.00 Tutustumme Lohjantaipaleella omenanviljelyyn Jenni Äfeltin omenatarhoilla.

- Prunkan tilan omenatarhoilla upeissa maisemissa Lohjanjärven rannalla saimme omenatietoutta. Tilan emäntä Jenni Äfelt esitteli 3.5h:n omenatarha-alueella 10 eri omenalajiketta, puita alueella on n.4500 kpl. Jenni kertoi lajikkeiden ominaisuuksista, puiden leikkuukohdista, vuodenaikojen vaikutuksista puihin ja otollisista kasvuolosuhteista yms. marttajäsenistön omenatietouden kartuttamiseksi. Jenni opiskelee omenatilan pidon ohella myös omenatuotteiden jatkojalostuksen uusia tuulia, mm. juomien ja alkoholituotteiden valmistukseen liittyviä opintoja. Prunkan tunnelmallisella grillikodalla maistui kaikille tarhakierroksen jälkeen lämpimät tai kylmät omenamehut ja omenalohkot sihteerimme Päivin tuomien ihanien juustojen kera. Kodassa oli mukana 13 herkuttelijaa.

23.9.2019 klo 18.00 Lohjan alueen marttojen toimikunta kokoontuu Maksjoen Marttatuvalle.

- Hallituksen jäsen Kirsti Bitter osallistui toimikunnan kokoukseen.

26.9.2019 klo 18.00 **Marttajärjestön juhlavuoden 2019 raaka-aineeksi** on valittu monikäyttöinen **kananmuna**, joka kuuluu nykypäivään, mutta on myös osana marttajärjestön historiaa.

- Kouluttajana toimi emäntämme *Kaarina Nordström*, joka on keväällä kouluttautunut tähän ja saanut ohjeet illan resepteihin. Mukana valmistamassa 14 marttaa.

30.9.2019 klo 18.00 **Uudenmaan Marttojen Lohja-Vihti-Karkkila – alueella toimivat marttayhdistykset** kokoontuvat syksyn **aluetapaamiseen** Virkkalan Marttatuvalle.

- Uudenmaan Martoista *Marjo Ranta* kertoi marttatoiminnasta vuonna 2020, uudesta toimintasuunnitelmapohjasta, tulevasta sääntöuudistuksesta ja muista ajankohtaisista asioista. Puheenjohtaja *Jaana Perheentupa* osallistui aluetapaamiseen.

10.10.2019 klo 19.00 **Vasikantanssi-ilta Koivikon tilalla**, sihteerimme *Päivi Segerin* kotitalalla.

- 1930 -luvulla perustettu toimiva maatila ja maitotila on yksi Lohjan alueen harvoista maitotiloista. Lehmiä tilalla on ollut alusta lähtien, ja Ayshire-rotu on tullut tilalle 1960-luvulla. 44 lehmän joukko kuunteli marttalaulua syömisensä lomassa.

<https://www.facebook.com/karjalohjanmartat/videos/2153516404944138/>

4.10.2019 klo 18.00-21.00 **Kekri -ruokakurssi** Lasikirkolla yhdessä Karjalohjan Maaseutuseuran kanssa Lasikirkon keittiössä.

- Kouluttajana oli *Suvi Malin Maa-* ja kotitalousnaisista, ruokakurssin materiaalimaksu 5€/henkilö. Kekri on suomalainen syysjuhla, jolla on juuret vuosituhansia vanhassa eurooppalaisessa maatalouskulttuurissa. Entisaikaan kekrinä juhlittiin sadonkorjuuta ja vuoden vaihtumista. Kekrin aika alkaa *Mikkelinpäivänä* ja jatkuu *Pyhäinpäivään* saakka, lokakuu on siis kokonaan kekrisesonkia. Kekri kuuluu suomalaisten työjuhlien piiriin. Siitä muodostui 1800-luvulla myös palvelusväen läksiäisjuhla, jonka jälkeen heillä oli kaksi viikkoa vapaata ennen uuteen taloon siirtymistä. Kekrinä on lupa syödä ja juoda hyvin. Hyvää ruokaa syntyy suomalaisesta ruoasta, joka on syksyllä parhaimmillaan. Paikalla oli 10 innokasta marttaa.

7.11.2019 klo 19.00 **Yhteissyntymäpäivät** Päiväkummussa tasavuosia täyttävälle Karjalohjan Marttoille.

- Anna-Kaarina Laiho, Arja Makkonen, Arja Katava, Tiina Sarkkinen, Terhi Haataja, Ronja Hindström (estyneitä olivat Marja-Leena Nyman ja Pirjo-Riitta Saranpää), valitsivat mieleisen marttamukin lahjaksi. Juhlissa tietovisailtiin vanhojen mainoslauseiden/sloganien muistamisessa, kuunneltiin otteita Marttojen 120 -vuotisjuhlakirjasta "On suurempi koti" ja Maahengen "Emäntävoimaa" –kirjasta, ja tietysti laulettiin marttalaulu.

14.11. 2019 Lohkare-lehden Ryijy -artikkelin tekoon kokoontui Karjalohjan Kivikirkon sakastiin Sirkku Mattila, Anneli Rahkonen ja Päivi Seger kertomaan marttailusta, kuinka marttailu on aikoinaan periytynyt äidiltä tyttärelle. Vihkiryijyn lahjoituksesta Karjalohjan seurakunnalle on kulunut yli 60 vuotta. Marttojen vihkiryijyjä on lahjoitettu myös muissa Lohjan alueeseurakunnissa. Liisa Mantere kirjoitti jutun ja Leena Anttila oli ottamassa kuvat.

21.11.2019 klo 18.00 **Lihankäsittely –ilta;** lihan paloittelua, käsittelyä ja ruhon osien käyttöä erilaisiin ruokiin, jotta hävikki olisi mahdollisimman vähäistä.

- Lihankäsittely -ilta oli yleisömenestys Etelä-Karjalohjan Metsästäjien hirvimiesten lahtiliiterillä.

Viltgårdenin lihamestari Péter Vámosi opetti meille käytännön neuvoin lihanpaloittelua, kalvojen poistoa, veitsien käsittelyä ja tekniikkaa, sekä ruhon osien käyttöä erilaisiin ruokiin. Suurkiitokset Etelä-Karjalohjan Metsästäjille, jotka lahjoittivat tämän peuran tapahtumaan leikkuuopetukseen ja myytäväksi Karjalohjan Marttojen hyväksi, ja tarjosivat hienon lahtiliiterinsä tämän tapahtuman mahdollistamiseksi. Mukana 31 peuranpalottelijaa.

01.12.2019 Karjalohjan Kivikirkossa oli jälleen jouluseimi paikallaan, jota on ollut yhteistyössä tekemässä Nukkemaakari Nina Nyman ja Kirsti Niskala on ommellut vaatteet. Puuseppä Kalle Kärkäs on tehnyt itse tallin ja hahmojen 'luurangot'. Seimi aloitettiin vuonna 2018 Pastori Arja Majurin toimesta. Tänä vuonna 2019 tuli vielä paimenet lisäksi asetelmaan.

5.12.2019 klo 18.00 Pikkujoulut ja mehiläisvahakynttilöiden tekoa Katteluksen kivimakasiinissa.

- Karjalohjan Martat tekivät mehiläisvahakynttilöitä. Ohjaajana oli Eija Tenhunen. Pikkujouluissa oli syömässä ohra- ja riisipuuroa 24 henkeä. Yhdessä tehtiin mehiläisvahakynttilät Heikki Linnavirrälle, jotka annetaan hänelle jo etukäteen loistamaan tulevia adventteja, kun hän on jäämässä eläkkeelle.

6.12.2019 Karjalohjan Martat olivat mukana **itsenäisyyspäivän jumalanpalveluksessa** Karjalohjan kivikirkossa.

- Yhdistyksemme marttoja oli mukana kirkkokuorossa, suntiona, pappina, seppeleenlaskijana, kirkkoväen kahvittajina ja yleisönä. Lohjan kirkkovaltuuston puheenjohtaja, yhdistyksemme sihteeri Päivi Seger piti upean juhlapuheen marttailun 120-vuotisesta taipaleesta Suomessa, sekä kohta 75-vuotiaan Karjalohjan Marttojen historiasta, "hengestä", yhteisöllisyydestä ja tulevaisuudesta. "Oleksää kuullu" -sanonta tuli kahvikupposen/lautasen kanssa juhlapuheen lomassa nyt viimeistään tutuksi niille vieraille, jotka eivät ole sitä aikaisemmin kuulleet. Puhe marttahistoriasta, liite.1

12.12.2019 Uudenmaan Martat tarjoavat yläkouluille ja lukioille Uudenmaan alueella maksuttomia globaalikasvatuksen työpajoja syksyllä 2019 ja alkuvuodesta 2020.

- Hallituksen jäsen, kansainvälinen martta Ritva Lindholm oli Lohjalla Anttilan koulussa työpajan ryhmänohjaajana 12.12.2019 Uudenmaan Marttojen kotitalousasiantuntijan Katri Pellikan kanssa 9 – luokkalaisten kanssa kotitaloustunneilla. Toiminnallisten työpajojen teemoina olivat mm. ruokaturva ja kestävä ruokailu meillä ja maailmalla, ilmastonmuutoksen vaikutukset Etiopiassa sekä vammaisten naisten asema Etiopiassa. Työpajat pohjautuvat Marttojen toteuttamiin kehitysyhteistyöprojekteihin, erityisesti syksyllä 2018 tehtyyn Etiopian projektiin. Työpajat sopivat erityisen hyvin esimerkiksi kotitalouden ja maantiedon oppiaineisiin sekä opetusta eheyttäviin kokonaisuuksiin (nk. ilmiöoppimispäiviin).

14.12.2019 klo 9.00-13.00 Karjalohjan tunnelmallinen Joulutori seuraintalolla.

-Karjalohjan Marttojen pöydästä löytyi parhaat ja maistuvat joululaatikat ja herkut. Edellisen päivän 13.12.2019 talkoilla oli valmistettu maistuvia joululaatikoita sekä karjalanpiirakoita Joulutorille. Arpajaistoimikunta möi arpoja herkkujen lomassa.

Jäsenet, jäsenhankinta

Jäsenluettelossa oli vuoden alussa 81 jäsentä, ja vuoden lopussa 84 jäsentä, joista maksamatta 7 jäsentä. Muutama jäsen jäi toiminnasta pois ja uusia jäseniä liittyi 4 kpl. Jäsenhankintaa toteutettiin lähinnä tapahtumissa kahvin tai muun tarjoilun lomassa.

Toimintaryhmät

Myyjäistoimikunnassa olleet Anneli Rahkonen, Satu Brückner ja Eila Romström järjestivät kesätorille 27.7.2019 arpajaiset ja toiset joulumyyjäisiin 14.12.2019. Myyjäistoimikunta järjesti ja myi toripöydän tuotteet.

SPR -vapaaehtoistyöryhmä on käynyt vierailmassa laulaen ja askarrellen Kotolassa. Mukana on ollut niin marttoja kuin eläkeläisiä.

Hallinto ja toimihenkilöt

Vuosikokous pidettiin 14.2.2019 Kehrällä. Yhdistyksen puheenjohtajana toimi Jaana Perheentupa. Hallitukseen Terhi Haatajan (2011) tilalle valittiin Eija Tenhunen (2019) Satu Bruckner (2017) ja Nalle Bitter (2012), Anu Rautio (2016), Anneli Tuomisto (2015) Ritva Lindholm(2018) valittiin uudelleen. Järjestäytymiskokouksessa varapuheenjohtajaksi valittiin Anu Rautio ja sihteeriksi Päivi Seger, emännän tehtäviä hoiti Kaarina Nordström, rahastonhoitajana Teija Rautiainen ja astiastonhoitajana Pirkko Tanner. Kaikista kokouksista on pidetty pöytäkirjaa.

Uudenmaan Martat ry:n vuosikokouksessa kävivät Satu Bruckner ja Jaana Perheentupa, joista Perheentupa valittiin Uudenmaan piirin hallitukseen toistamiseen. Lohjan alueen marttojen kokoukseen osallistui Kirsti Bitter Kirkniemen Marttatuvalle. Karkkilan, Vihdin ja Lohjan alueen marttoille järjestetyissä aluetapaamisissa oli paikalla keväällä ja syksyllä 2019 puheenjohtaja Jaana Perheentupa. Tapaamiset ja infot veti Uudenmaan piirin vt. toiminnanjohtaja Marjo Ranta.

Tiedotus

Marttailloista ja muista tapahtumista ilmoitetaan koti- ja Facebook –sivuilla sekä Länsi-Uusimaa -lehden järjestöpalstalla ja s-postilla.

Talous ja alueellinen yhteistyö

Yhdistyksen tulot koostuvat jäsenmaksupalautuksista, arpajais- ja myyjäistuotoista sekä konsertin kahvitustuotoista. Marttailojen kahvimaksujen ja naruarpajaisten tuotot ovat myös hyvä kuukausittainen lisä. Monipuolisella toiminnalla saadaan kerättyä pientä tuottoa tapahtumista, joka taas mahdollistaa lisää monipuolisia ja laadukkaita marttatapahtumia.

Yhteistyö Karjalohjan Eläkeläisten kanssa teatterimatkoilla tukee molempia yhdistyksiä, ja muonitus Veneilijöiden nuorten purjehdusleirillä vaihdetaan Kivilaiturin venekerhotalon vuokraan.

MTK-Karjalohja-Sammatin Elonkorjuutapahtuman muonituksen järjestäminen teetti työtä, mutta marttojen näkyvyys oli vakuuttava.

Kylätalo Kehrän yhteisöjäsenenä saamme vuodessa, n.6 tuntia ilmaiseksi kokoustila-aikaa. Karjalohjan marttojen astiastoa ja muuta toimintatarpeisto on varastoituna vuokratuissa Kehrän autotallissa. Tämä mahdollistaa astioiden vuokrauksen ja tavaroiden hakemisen sujuvasti. Avaimet ovat astiastonhoitajalla Pirkko Tannerilla, puheenjohtajalla Jaana Perheentuvalla, emännällä

Kaarina Nordströmillä ja sihteerillä Päivi Segerillä. Astiaston vuokraus hoidetaan astiastonhoitajan Pirkko Tannerin ohjeistuksella. Ohjeistus löytyy Karjalohjan Marttojen kotisivuilta omalta ”Astiaston vuokraus” –sivuilta.

Seuraintalon pihan torikahvio sekä myyjäistoimikunta järjestämät pika-arpajaiset toivat 27.7.2019 kassaan varoja.

Elokuussa oli 17.8.2019 kirkkokonsertin maksullinen esiintyjien muonitus ja yleisökahvit vapaaehtoisella kahvitusmaksulla.

Joulukuussa myyjäistoimikunta (Satu Brückner, Anneli Rahkonen, ja Eila Romström) osallistuivat Seurojentalon 14.12.2019 joulumyyjäisiin, jossa myynnissä oli joululaatikoita, karjalanpiirakoita, käsitöitä sekä järjestetyt pika-arpajaiset. Myyjäisten myyntituotteita tehtiin sovitus 13.12.2019: Ritva Lindholm porkkanalaatikat, Kaarina Nordström perunalaatikat, Anneli Tuomisto lanttulaatikat ja Nalle Bitter, Eija Tenhunen ja Päivi Seger kapuloivat ja rypyttivät karjalanpiirakat.

Myyjäistoimikunta haluaa uusia toimijoita ryhmäänsä.

Muistamiset ja huomionsoitukset

Martat-lehti on tilattu Tupalaan ja kirjastoon.

Vuosimerkit

30 -vuotismerkki: Vikstedt Else,

20 –vuotismerkki: Karvonen Mari ja Niskala Kirsti,

10 –vuotismerkki: Maj-Britt Hämäläinen, Susanna Kallio, Makkonen Arja, Nikander Marjatta, joista paikalle olivat tulleet Arja Makkonen ja Marjatta Nikander.

Stipendinä kädentaidoista annettiin ”Martat keittokirja – innostu ja onnistu keittiössä” keittokirjat 1.6.2019 Karjalohjan alakoulussa 6. luokan Vadelma Ferinille ja Aino Nordströmille, sekä lähtevälle luokalle Sammatin Vapaaseen kyläkouluun.

Taimienvaihtoillan tuotto lahjoitettiin Kehrän toimintaan.
Rotinoille ei tänä vuonna saatu mahdollisuutta.

Tasavuotissyntymäpäiviä viettivät 2019: Anna-Kaarina Laiho 80 v , Arja Makkonen 70v, Pirjo-Riitta Saranpää 70v, Marja-liisa Nyman 70v, Arja Katava 70v ,Tiina Sarkkinen 60v, Terhi Haataja 40v ja Ronja Hindström 20v.

Kiitos kaikille jäsenille vuoden 2019 osallistumisesta toimintaamme Karjalohjalla

Karjalohjan Martat ry:n puolesta

Jaana Perheentupa
puheenjohtaja

Päivi Seger
sihteeri

Hallitus

Anu Rautio vpj
Nalle Bitter
Satu Brückner
Ritva Lindholm
Eija Tenhunen
Anneli Tuomisto

kuvat: kansi Jaana Perheentupa, sivu 3 Uudenmaan Martat ja Jaana Perheentupa, sivu 4 Marjatta Nikander ja Marttaliitto, sivu 6 Uudenmaan Marttojen hallituksen kuva Lea Sairanen, sivu 7 Kaarina Nordströmin kuva Ritvacheleena Piira, muut kuvat Jaana Perheentupa ja Päivi Seger.

”Hyvää Itsenäisyyspäivää arvoisa juhlaväki !

Srtyyys- Ootteks Te kuullu?

Silloin kun 1800 -luvulla maailmalla alkoi herätä naisasialiike ja kansanvalistustyö, niin Karjalohjalla oli noin 400 rakennusta, joissa asuttiin. Lähes kaikki puurakennuksia, joista kuudessakymmenessä oli pärekatto. Pärekatto, jonne pikkupojat kiipesivät kipinävartioon, jos uunissa leivottiin kuivaan kesäaikaan. Vuosisadan vaihteessa yli sadan hehtaarin tiloja oli 8, joilla oli yli 8 lehmää. Muilla tilallisilla oli hevonen tai pari, ja muutama lehmä. Sikoja kasvatettiin, mutta niistä oli harmia ja kuntakokous asetti täällä sakon estääkseen sikojen kulun maanteillä.

Pitäjässämme oli yli kaksituhatta asukasta, ja kirkonkylän ainoa koulu alkoi käydä ahtaaksi. Karjalohjalla koulujen piirijakoasetus laadittiin, koska kansakoulu sivistyksineen ei ollut levinnyt tarpeeksi nopeasti syrjäkylille. Maaliskuun lopussa 1899 kuntakokous päätti jakaa alueen kolmeen koulupiiriin, ja että Särkijärven koulu perustetaan. Äänestettiin opettajan sukupuolesta. Naisopettajan palkka olisi ollut pienempi, mutta äänestyksellä päätettiin perustaa miesopettajan virka.

Suomen ja Venäjän suhdetta seurattiin huolestuneena. Helmikuun manifesti oli säädetty. Keväthangilla ylioppilaat hiihtelivät keräten nimiä suureen adressiin, jota oltiin viemässä Pietariin itse keisarille. Suomen virallinen kieli oli ruotsi, ja Suomen autonomista valtaa oltiin kaventamassa. Bobrikov oli Suomen kenraalikuvernööri, joka pyrki lujittamaan toimillaan venäläistämistä.

Helsingissäkin elettiin vaikeita aikoja. Kokoontumisvapautta oli rajoitettu. Lucina Hagman ja Alli Nissinen olivat perustamassa järjestöä, jonka taustalla oli ajatus, että sivistynyttä ihmistä ei voi alistaa. Naisten tasa-arvo oli yhtenä tärkeänä argumenteista mukana. Niinpä *Sivistystä kodeille* -järjestö perustettiin salaa. Kokoukseen tulo-ohjeeksi annettiin, että jokaisen piti tulla paikalle yksin, eri aikaan ja eri teitä, jottei poliisi saisi asiaa selville.

Vuonna 1899 pääsiäinen ajoittui maaliskuun loppuun. Järjestö perustettiin kellokeskiviikkona. Perustamiskokoukseen osallistui runsaasti koulutukseltaan merkittäviä naisia, jotka olivat tulleet varta vasten tapaamaan sukulaisiaan Helsinkiin. Matka taittui rautateitse ja lienee ollut jännittävä, sillä koko jo Keski-Suomessa lunta oli 1.5–2 metriä ja Helsingissäkin metrin verran.

Sivistystä kodeille järjestö perustettiin Lucina Hagmanin johdolla Helmikuun manifestin vastustamiseksi 29.3.1899. Syyskuussa tuli tieto, että senaatti ei ollut hyväksynyt yhdistyksen sääntöjä, sillä keisarillisen Suomen senaatti totesi sen liian vaaralliseksi. Alli Nissisen ehdotuksesta valittiin uudeksi nimeksi *Martta-Yhdistys* perustuen raamatun marttaan palvelevana ja puuhakkaana naisena. Näin kotitalousjärjestö nimettiin ja tehtiin ensimmäinen sääntömuutos.

Perustamisen jälkeen maaliskuussa, kuukauden aikana yhdistyksiä oli perustettu Helsingin ulkopuolelle 13 kappaletta. Järjestön täyttyessä 25 vuotta se jakautui kahtia kielen ja kulttuurierojen vuoksi. Tänä vuonna Marttajärjestö juhlii 120 -vuotista taivaltaan.

Suomessa ruoan tuotanto ja puutteen torjunta olivat ensimmäisenä tärkeysjärjestyksessä Marttojen kotitalousneuvonnassa maailmansotien aikana ja niitä seuranneina pulavuosina.

I maailmansota katkaisi viljan tuonnin Venäjältä ja Suomen piti tulla toimeen omillaan. Maamiesseurat

keskittyivät maataloustuotantoon ja Martat saivat tehtäväkseen puutarhaneuvonnan ja kananhoidon opastuksen. Marttojen neuvonnalla pyrittiin saamaan kaikki viljelyskelpoinen maa tuottamaan, ja ruokavaroiksi haluttiin hankkia myös vihanneksia. Vihannesten siemenkauppa paisui valtavaksi, vähävaraisille annettiin siemeniä myös ilmaiseksi. Polkupyörällä kulkevien marttaneuvojen johdolla käytiin keräämässä sieniä, jäkälää sekä naatteja ja neuvottiin niiden käyttämisessä. Kaikki syötäväksi ja käytettäväksi kelpaava opetettiin ottamaan tarkkaan talteen, Kananhoito otti takapakkia suureksi osaksi sen takia, ettei pula-aikana riittänyt ravintoa enää kanoille.

30-luvulla Yhteiskunnallista keskustelua heräteltiin mm. kotitalouden hoidon monipuolisuudesta ja tärkeydestä ja suunniteltiin, että maataloissa tehtäisiin uusi työnjako niin, että karjanhoito kuuluisi muun maatalouden ohella myös miehen työsarkaan.

Perheet olivat 1930-luvulla vaurastuneet niin, että elintärkeiden asioiden ohella martoille puhuttiin myös levosta, kauneudesta ja harmonisuudesta.

Karjalohjalla II maailmansodan jälkeen Lotta Svärd-osasto jouduttiin lakkauttamaan välirauhan sopimusehtojen mukaisesti. Naiset kaipasivat yhteistä foorumia, jossa he voisivat keskustella, toimia ja virkistyä yhdessäolon merkeissä. Martat olivat omiaan tämänlaatuisen toimintaan. Oli sunnuntai 30.12.1945, kun parikymmentä karjalohjalaista naista kokoontui Rukoushuoneelle. He kuuntelivat Karjalohjalle muuttaneen talousopettaja Maire Kähösen esitelmää Marttayhdistyksen tarkoituksesta. Elli Malmgren oli Karjalohjan marttojen ensimmäinen puheenjohtaja. Lucina Hagmanin tapaan hänkin opettaja.

Marttayhdistykseltä odotettiin paljon ja jo ensimmäisen toimintavuoden jälkeen jäseniä oli 57, joista pikkumarttoja oli 10. Mustlahteen perustettiin myös Marttakerho 70 vuotta sitten, jonka voimahahmona aloitti Makkarjoen koulun opettaja Helmi Ranne.

Vanhoja toimintakertomuksia selaillessani, tuli hyvin selväksi, miten martat Karjalohjalla ottivat tosissaan varainkeruun Kansanavun pyynnöstä tai sodan jälkeen keräsivät varoja paikallisille orpolapsille. Samoin yhteisten juhlien ja vanhanaikaisten pitojen järjestäminen näytelmineen oli 40-50 -luvuilla runsasta. Yhdessä tekeminen oli monesti tekemistä hyvää muille.

Uuden näkeminen ja yhdessä kulkeminen oli Karjalohjalaisten marttojen ohjelmassa jo heti alku vuosina. Jos pidemmälle ei tohdittu niin ainakin Sammattiin ja ihan kuorma-autolla. Linja-autokyydillä lähdettiin jo Lappiin asti ihan 9 päivän matkalle. Siihen tuskin nykymartat enää kykenevät. Tavalliseen marttailluun kuljetaan pitkien välimatkojen vuoksi autoilla, tosin tavoitellaan kimpapakyytejä. Mutta vielä parikymmentä vuotta sitten marttailtaan monesti tulivat 'kuskit' mukana ja samalla kahvituksella kestitettiin myös miehet, jotka olivat 'uhratuneet' matkaan. Tosin korrektisti naiset aloittivat Marttalaulun jälkeen kahveilla ja sitten pöytä oli vapaasti miesten käytössä. Naiset olivat uuden ompeluillan teeman kanssa ja kuskeille oli oma peräkamariinsa nykysanaa lainaten miesluola, jossa varsinaisesti sitten käytiin läpi pitäjän asiat. Siellä harjoiteltiin ihan sujuvasti ns. marttavalaa 'Ookkos kuullu?'

Martoissa on mahdollisuus oppia taitoja, nähdä uusia paikkoja, tutustua uusiin ihmisiin, tavata tuttuja ja olla yhdessä, joskus ehtii vaihtamaan kuulumisiakin. Iltojen aiheet ovat moninaiset ja vanhoja taitoja uudistetaan. Marttavuoden toiminnan sisältöön pystyy tuomaan halutessaan oman kiinnostuksen kohteensa. Valtakunnallinen Marttajärjestö tuo uutta hanketta jatkuvasti. On kässämarttaa, puutarhamarttaa, köksämarttaa ja vertaistukimarttaa. On kansainvälistäkin marttaa ja tekoaälymarttaa. Käydään vanhuksien luona, kudotaan sukkia vastasyntyneille, koululaisille, sairaille, vanhuksille. Pidetään myyjäisiä ja arpajaisia, välillä enemmän ja välillä vähemmän. Mutta kaikkein suurinta antia on ihmisten

tapaaminen, kimppakyydit ja yhteinen tekeminen. Uusia ajatuksia on hyvä tuoda esille tutussa porukassa ja muista jäsenistä saa hyvän taustajoukon suuremmankin tavoitteen taakse.

Mikä sitten tekee marttailun mieluiseksi? Toisaalta tuo kanssakäyminen yhteisen teeman äärellä on erittäin hyvä mahdollisuus jutella, kertoa omat mielipiteensä tai olla hiljaa. Tärkeää on olla mukana ja tulla nähdyksi. Kuulua yhteiskunnallisesti merkittävään joukkoon. Jokainen marttailta on erilainen, eri aihe, eri marttailijat, eri paikka, ja aina on virkeämpi seuraava päivä.

Voiko lähtökohtana marttailulle olla sittenkin uteliaisuus tai hienommin sanottuna tiedonjano? Halu nähdä jotain uutta, ja tavata ne jo ennestään tutut martat ja tutustua uusiin asioihin.

No oookos kuullu? ja oookos nähny? on oikeastaan ihan hyvä kysymys. Käännetään se positiiviseksi voimavaraksi. Uteliaisuus ja innostuminen on yksi elämisen laatuun positiivisesti vaikuttava tekijä. Toivottavasti edelleen jaksamme olla kiinnostuneita ihmisistä ympärillämme, oppimassa uusia taitoja, ihailemassa erilaisia kulttuuriesityksiä ja järjestämässä yhteisiä marttatoimintaa muille ja itsellemme.”

Lähteet:

Kallio: Karjalohjan Historia

www.martat.fi historiasivut
